

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

**Vliv mimoškolních zábavně-vzdělávacích aktivit
na zvyšování vzdělávání žáků**

Ing. František Pražák Ph.D.

Závěrečná práce

2013

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 15.04.2013

Ing. František Pražák Ph.D.

Poděkování:

Rád bych zde poděkoval vedoucímu závěrečné práce Prof. PhDr. Karlu Rýdlovi, CSc, za jeho rady a čas, který mi věnoval při řešení dané problematiky. Dále bych chtěl poděkovat Mgr. Janě Skřivánkové za jazykovou korekturu, za pomoc při získávání vyplněných dotazníků a pomoc při vytváření mimoškolních aktivit na SPŠS a JŠ Kolín. Stejně tak musím poděkovat Mgr. Zuzaně Vagnerové, kde její podpora a cenné rady pomohly k vytvoření této práce. V neposlední řadě dekuji všem respondentům, kteří poskytli potřebné informace. Poděkování patří také řediteli školy, že mi umožnil vytvářet nejrůznější aktivity pro žáky základních a středních škol. Bez této možnosti by ani tato práce nemohla vzniknout.

Abstrakt

Tato práce popisuje možnosti využití mimoškolních aktivit k náboru nových žáků na střední školy. Práce je podpořena průzkumem v oblasti základních a středních škol, kde pomocí dotazníků bylo zjištěno jakým aktivitám se dnešní žáci ZŠ a SŠ věnují po škole a o jaké aktivity by měli případně zájem při studiu na budoucí střední škole. Součástí této práce jsou i ukázky zdařilých projektů mimoškolních aktivit prováděných na Střední průmyslové škole strojírenské v Kolíně. Díky těmto aktivitám dochází k tak žádané spolupráci (ze strany firem a MŠMT) mezi základními a střední školou zaměřenou na obor Strojírenství.

Klíčová slova: střední škola, základní škola, mimoškolní aktivita, dotazník

This dissertation deals with using of after-school activities for recruitment of secondary school students. The dissertation is supplied with the option survey among pupils of elementary and secondary schools. I have found some after school activities which pupils are interested in and those which they would like to deal with at the secondary schools. The dissertation also includes some presentations of successful after-school activities arranged at Secondary Technical School for Mechanical Engineering in Kolin. These activities support required cooperation between basic schools and secondary engineering school.

Keywords: secondary school, basic school, after-school activities, questionnaire

Obsah

Úvod	1
1. Mimoškolní aktivity dětí	4
1.1 Volný čas – pokus o definici	4
1.2 Funkce volného času	6
1.3 Volný čas dětí a dospělých	7
1.4 Pedagogika volného času	10
1.5 Výchova mimo vyučování	12
1.6 Požadavky na realizaci výchovy mimo vyučování	14
1.7 Stupně organizovanosti výchovného působení	15
2. Co by měla přinést žákovi aktivita nad rámec běžné výuky	16
3. Kolik žáků zvládne jeden učitel	20
4. Motivace a odměňování studentů	21
5. Způsob financování	23
6. O jaké aktivity mají dnešní studenti zájem (průzkum pomocí dotazníku)	27
6.1 Vyhodnocení dotazníků žáků ZŠ	28
6.2 Vyhodnocení dotazníků od studentů SŠ	30
6.3 Dílčí zhodnocení dotazníků	34
7. Zdařilé projekty na SPŠS a JŠ Kolín	35
7.1 Motivace žáků základních škol	36
7.1.1 Motivační den pro základní školy	36
7.1.2 Pětiboj základní škol	38
7.2 Motivace žáků středních škol	41
7.2.1 Formule 1 ve školách	41
7.2.2 Motorsport a tuning automobilů	49
Závěr	51

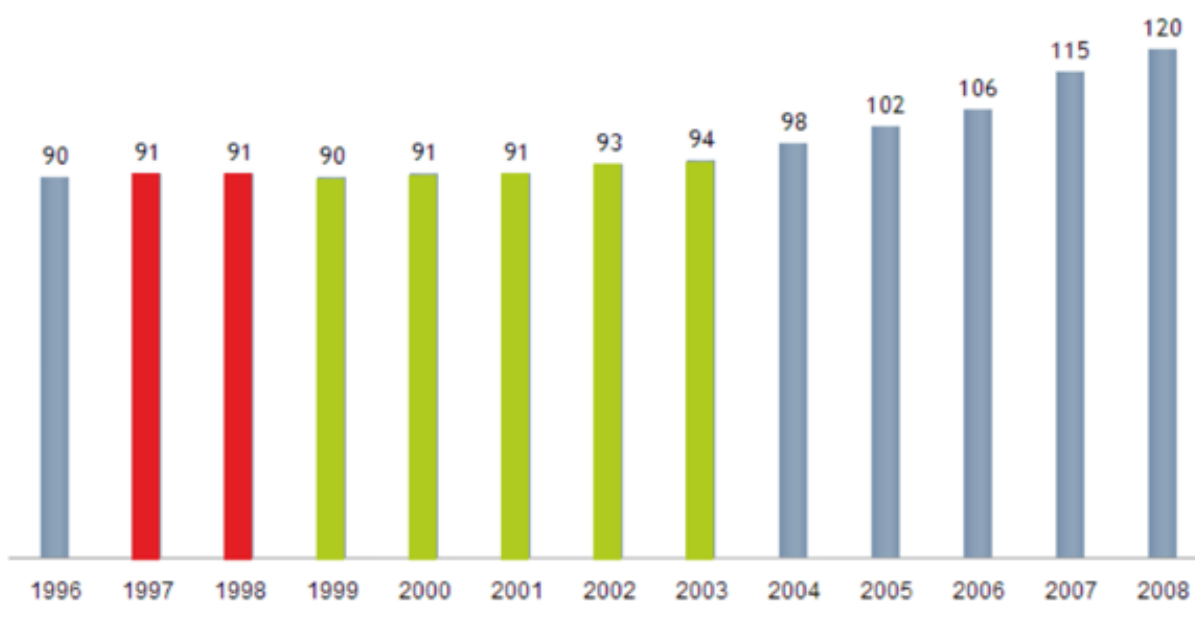
Literatura a internetové zdroje	52
Přílohy:	54

Úvod

Pokud budeme porovnávat vzdělanost současných studentů středních škol a studentů, kteří vystudovali před 10-ti lety, tak už vizuálně zjistíme velký úpadek ve vzdělanosti českých studentů. I přes to, že se osnovy ani náplň učiva nezměnily, nalezneme jasné faktory, které tento vliv potvrzují a snižují prestiž školství v České republice:

- velmi nízké počty studentů, kteří přichází ze základních škol na školy střední. Tento trend vede k tomu, že střední školy nedělají přijímací zkoušky, a tím se na jakoukoliv střední školu dostane student s jakoukoliv úrovní základního vzdělání;
- současná politika vlády a ministerstva školství;
- nízká zodpovědnost vůči vzdělání ze strany studentů a jejich rodičů;
- pracovní nasazení rodičů => snížení domácí kontroly připravenosti studentů do školy;
- trendy ve školství přicházející z jiných zemí.

Z obrázku 1 vyplývá, že počet studentů narozených v letech 1996 až 2003 je stále stejný. Červeně vyznačené sloupečky jsou studenti, kteří nastoupili v letošním ročníku 2012/2013. Zelené sloupečky jsou studenti, kteří přijdou na střední školy během následujících pěti let.

Obrázek 1: Demografická křivka – počet narozených dětí v ČR (v tisících)[1]

Dnes již mnoho škol v daném regionu pochopilo, že pro získání vyššího počtu studentů do svých lavic musí udělat něco navíc. Začalo si více využívat reklamy v podobě tištěných novin, regionálních televizí, billboardů a letáků. Další možnosti, které zvýší zájem o danou školu, jsou:

- snížení počtu vyučovacích hodin na minimum (30 hodin za týden);
- snížení počtu vyučovacích hodin na úkor zvýšení počtu exkurzí a výletů;
- zavedení moderních výukových pomůcek;
- zavedení atraktivní výuky jako mimoškolní aktivity;
- zvýšení počtu nejrůznějších soutěží související s oborem školy.

Všechny tyto aktivity, které škola vyvíjí nad rámec školy, se i někdy špatně realizují a přinášejí další otázky:

- Kde vzít na tyto aktivity peníze?
- Jak získat pro tyto aktivity nadšené učitele?
- Jakým způsobem ohodnotit učitel za tuto práci?
- Jak tuto aktivitu vytvořit?

Problematika poklesu žáků se objevila i na naší škole, Střední průmyslové škole strojírenské v Kolíně. Před šesti lety (v roce 2007) jsem začal na této škole pracovat jako učitel odborných předmětů. Všiml jsem si každoročního extrémního úbytku žáků, který měl vliv:

- pokles učitelů ve škole;
- na plat učitelů;
- na renomé školy.

Bylo nutné zapracovat na reklamě školy, aby se tento pokles pro naši školu snížil. Ze své vlastní iniciativy jsem se začal věnovat reklamě školy. Vedení školy tento přístup ode mne ocenilo a nadále ho podporuje. Pět let pracuji na této problematice, mé aktivity pro školu začínají od reklamy a vedou až po spolupráci se základními školami. Především jsem se zaměřil na mimoškolní aktivity, které významně pomáhají naší škole k získávání nových žáků.

Vzhledem ke zkušenostem v této oblasti jsem si vybral zadání závěrečné práce na téma: **Vliv mimoškolních zábavně-vzdělávacích aktivit.**

Cílem této práce je jednak zhodnotit znalosti v oblasti mimoškolních aktivit nabrané z odborných publikací, které se týkají:

- základní definice volného času pro děti a dospělé;
- pedagogika volného času a výchova mimo vyučování;
- požadavky na realizaci.

Dále pak znalosti při vytváření mimoškolních aktivit, které jsem získal z vlastních zkušeností.

V této práci se chci se zaměřit na:

- přínos mimoškolní aktivity pro žáka a školu;
- náročnost pro učitele této aktivity;
- motivaci a odměňování žáků a učitelů;
- způsob financování mimoškolních aktivit.

Součástí této práce by měl být průzkum ohledně současných aktivit žáků základních a středních škol. Dále pak o jaké námi nabízené aktivity by měli naši žáci zájem.

Na závěr této práce chci popsat zdařilé projekty, které jednak proběhli ve spolupráci se základními školami a naší školou a za druhé zdařilé projekty, které v současné době probíhají na naší škole.

1. Mimoškolní aktivity dětí

1.1 Volný čas – pokus o definici

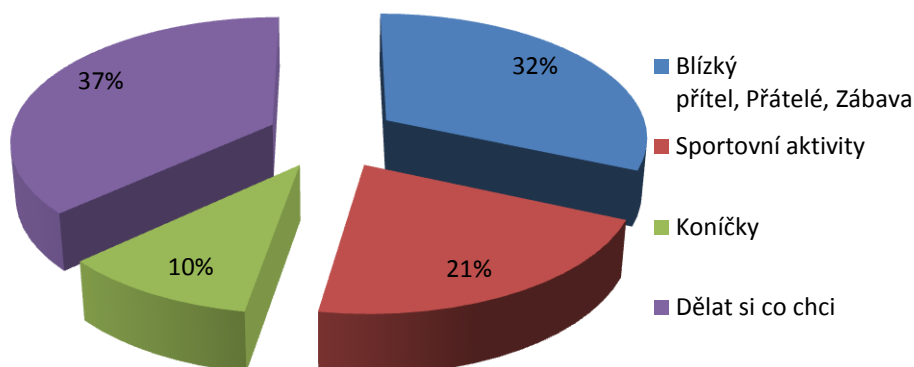
Volný čas – doba, která patří jen a jen nám. My rozhodujeme, jak s tímto časem naložíme, jak jej využijeme nebo promarníme. Odmítavě se staví ke snahám našeho okolí organizovat nám tuto vzácnou dobu volna a nechceme se nechat nikým a ničím omezovat. Můžeme si to dovolit, neboť volný čas je doba, kdy máme splněny všechny své pracovní (studijní) povinnosti a můžeme se oddávat onomu krásnému nicnedělání. Většina z nás se však tohoto nicnedělání velmi brzy nasytí a začne hledat jiný způsob trávení volného času. Rádi pak nasloucháme návrhům svého okolí, jak naplnit tu dobu, kterou máme vymezenou jen sami pro sebe. Uděláme cokoli, jen abychom se nenudili. Na řadu přijdou naše zájmy, sport, vzdělávání, společenská zábava anebo práce, která nám přináší odpočinek a relaxaci. Prostě a jednoduše brzy zjistíme, že i ve volném čase potřebujeme mít nějaký program a musíme vykonávat nějakou činnost, která nám přinese uspokojení a která vyplní to zvláštní prázdno, které vzniklo.

A jak definují volný čas odborníci?:

- Vladimír Spousta chápe volný čas „... jako zbytkový, který zbývá po splnění všech povinností – pracovních, studijních, rodinných i po uspokojení všech fyziologických potřeb.“ [7]
- Kolektiv autorů ve složení B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková volný čas definuje jako „...dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.“ [8]
- B. Hofbauer vymezuje pojem volný čas jako „...čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.“ [9]
- Podle OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) je volný čas jedním z 24 indikátorů kvality života.

Volný čas provází lidstvo od samého počátku jeho existence, a zrovna tak provází i člověka celým jeho životem. Je pro nás opakem práce a povinností, přináší nám radost, uspokojení, relaxaci, odpočinek, ale i rozvoj našich schopností a dovedností a umožňuje nám vytvářet nové společenské vazby začleňovat se do nových sociálních skupin, a tak přebírat nové sociální role.

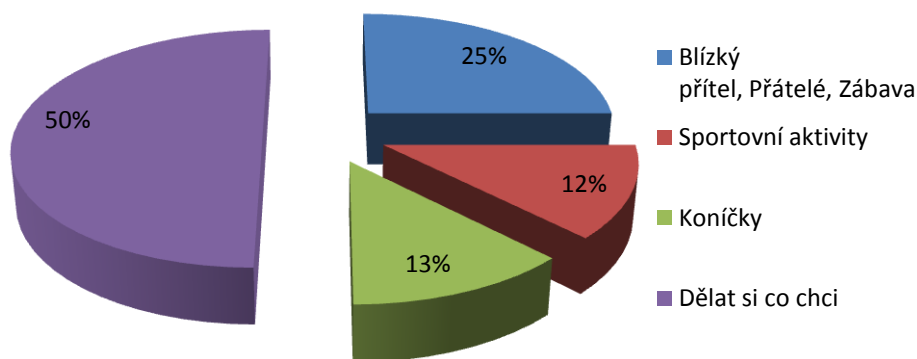
Pokud se zeptáme žáků devátých tříd základních škol, co si představují pod **pojmem volný čas** (1.ZŠ Kolín, ZŠ Velim – 42respondentů) , dostaneme následující rozdělení (obrázek 2):

Obrázek 2: Co si představují žáci deváté třídy základní školy pod pojmem volný čas

Tito žáci nejčastěji zmiňují, že si můžou dělat co chtějí. Dále definovali, že svůj čas věnují přátelům, svému nejbližšímu příteli a zábavě. Sportovním aktivitám se věnuje pětina oslovených žáků a 10% svým koníčkům.

Stejnou otázku jsem položil žákům čtvrtých ročníků středních škol (SPŠS a JŠ Kolín 4.ročník – 24 respondentů). O pět let starší žáci odpovědí trochu jinak (obrázek 3):

Obrázek 3: Co si představují žáci čtvrtého ročníku střední školy pod pojmem volný čas

Výsledkem je, že tito maturující žáci si uvědomují pod pojem volný čas aktivitu, kdy si můžou dělat co chtějí na úkor sportovních aktivit a svých přátel. Je to dáno jistě tím, že se snižuje odpovědnost jejich rodičů na jejich výchovu a začínají být „pány“ svého času.

1.2 Funkce volného času

Pojem volný čas velmi úzce souvisí s našim životním stylem. Výsledkem jejich společného působení je konkrétní podoba dne, a tak volný čas určuje i náš životní rytmus. Vymezení funkce volného času:

- německý lékař Ernst Heinrich Weber, žijící na přelomu 18. a 19. století, rozlišil 3 funkce volného času:
 - doba na regeneraci si;
 - doba sloužící ke kompenzaci jednostranné práce;
 - doba pro vytváření vlastní orientace v životě;
- současná česká autorka, zabývající se tematikou volného času, Jiřina Pávková vymezuje rovněž 3 funkce volného času [10]:
 - výchovně-vzdělávací – rozuměj rozvoj znalostí a dovedností, např. z výuky;
 - zdravotní – relaxace, kompenzace neúspěchů, např. ve škole, v práci, ve sportu;
 - sociální – navazování nových kontaktů;
- a v neposlední řadě německý pedagog, studující problematiku volného času [11], Horst w. Opaschowski uvádí ve své práci těchto následujících 8 funkcí volného času:
 - rekreaci (zotavení a uvolnění);
 - kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací);
 - výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení);
 - kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba);
 - komunikaci (sociální kontakty a partnerství);
 - participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti);
 - integraci (stabilizace života rodiny a vrůstání do společenských organismů);
 - enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností).
- oficiální vymezení funkcí volného času v ČR [12]:
 - relaxace;
 - regenerace;
 - kompenzace;
 - sociální prevence;
 - výchova

1.3 Volný čas dětí a dospělých

Využití volného času dětí ovlivňuje v prvé řadě rodina. Dítě zcela spontánně začne napodobovat chování svých rodičů. Ztotožní se s představou využívání volného času svých rodičů. Bohužel velmi často dítě slouží rodičům jako prostředek k naplnění snů a přání a prostřednictvím dítěte si pak rodiče realizují své ambice. Díky tomu dochází k tomu, že dítě je zavaleno množstvím zájmové činnosti a z počátečního koníčku se postupem času, a vlivem přetížení dítěte, stává další povinnost, např. oblíbený sport se promění na obávanou a nenáviděnou zátěž. Volný čas dítěte se stává volným časem rodičů a dítě tak zcela ztrácí svůj volný čas.

Obrázek 4: Jedna z možností trávení volného času dětí [2]

Obrázek 5: A pro změnu jiná možnost trávení volného času dětí [3]

Výsledkem těchto snah rodičů je pak nechuť dítěte se podřizovat jakékoli organizované činnosti. Dítě se podvědomě obává opětovné ztráty možnosti svobodně rozhodovat o svém volném čase. S touto negativní zkušeností pak velmi často musí bojovat škola, která se snaží naplnit vzdělávací funkci volného času a nabízí žákovi další možnosti volnočasových aktivit, které navazují na výuku a umožňují žákovi rozvíjet a prohlubovat získané vědomosti. Tuto skutečnost lze vyzorovat i z níže uvedeného vyhodnocení dotazníku, kdy žáci nižších ročníků preferují nicnedělání, popřípadě upřednostňují individuální trávení volného času.

Děti mají oproti dospělým podstatně více volného času. Důvodem je jejich sociální postavení a jejich sociální role. Problémem je, že děti nemají dostatek zkušeností a potřebují pomoc s organizací volného času. Ta však musí být citlivá, nenápadná a hlavně nenásilná, aby dítě spíše neodradila od nabízené formy využití volného času.

Obrázek 6: Street – zábavná forma vyžití na ulici [3]

V závislosti na věku dítěte se mění i míra vlivu na jeho volný čas. V nejtětlejším dětství hraje prvořadou roli rozhodně rodina, která určuje i míru vlivu ostatních institucí – škola, zájmové organizace. V pozdějším věku přejímá tuto prvořadou roli zpravidla vrstevnická skupina. Bohužel stále častěji se setkáváme s tím, že mnohé děti tráví svůj volný čas „na ulici“, bez jakéhokoli zájmu, bez dohledu dospělých nebo naopak se zavírají doma a jejich jediným společníkem je počítač nebo televize. U takovýchto dětí pak převažuje pocit, že o ně nikdo nestojí, že jsou jakousi přítěží nebo u nich převažuje pocit dlouhodobé nudy. Děti se často stávají obětí manipulace a snaží se realizovat ve skupinách, jejichž činnost hraničí se zákonem.

Hlavním cílem školy, která se snaží ovlivnit trávení volného času dětí, by mělo být naučit žáka rozumně využívat volný čas a nenásilně a zábavně formovat jeho celoživotní zájmy.

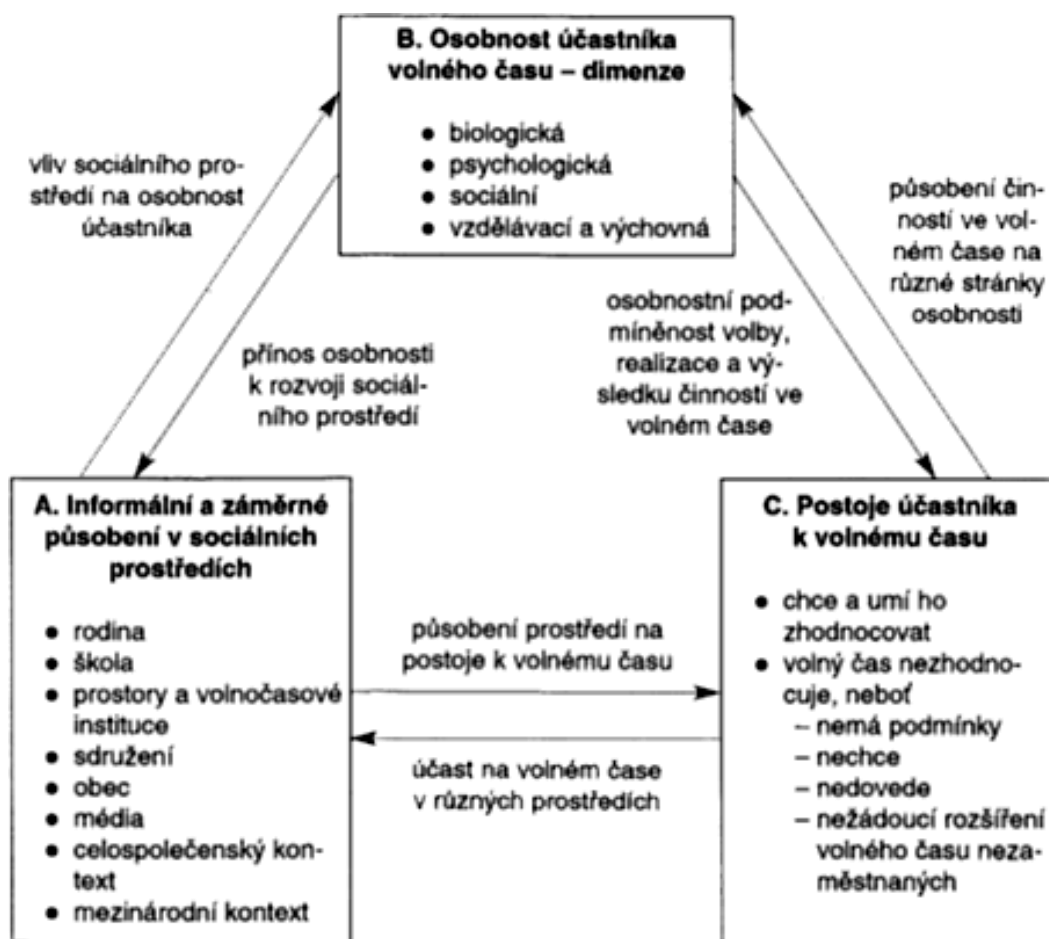
Pokusme se tedy vymezit hlavní znaky organizování volného času mládeže:

1. aktivní účast dětí na všech volnočasových aktivitách;
2. zájmová činnost zaměřená na kroužky propojené s praxí a výrobou – technické, výtvarné kroužky;
3. fyzická aktivita, které tak kompenzuje převažující duševní činnost ve škole – sportovní aktivity;
4. aktivity vytvářející představu o zdravém životním stylu;
5. zapojování do heterogenních kolektivů;
6. zábavnost;
7. finanční a časová dostupnost;
8. dobrovolnost.

1.4 Pedagogika volného času

Jedná se o zcela svébytnou pedagogickou disciplínu, která se specializuje na vzdělávání a výchovu ve volném čase. Posláním pedagogiky volného času je analyzovat dosavadní vývoj v oblasti (obrázek 7):

- výchovy ve volném čase – aktivity, které nesouvisí s uspokojováním základních biologických potřeb ani s pracovními nebo školními povinnostmi, jsou zcela dobrovolné.
- výchovy prostřednictvím aktivit volného času – cílem těchto aktivit je učení se novým dovednostem, osvojování si nových znalostí, utváření zdravého životního stylu a nenásilné formování volných vlastností dětí.
- výchovy k volnému času – pomáhá dětem si uvědomit existenci volného času a učí je následně smysluplně využívat tento čas.

Obrázek 7: Podstatné rysy a souvislosti systému volného času [13]

Posláním pedagogiky volného času je analyzovat dosavadní vývoj v oblasti:

- výchovy ve volném čase – aktivity, které nesouvisí s uspokojováním základních biologických potřeb ani s pracovními nebo školními povinnostmi, jsou zcela dobrovolné.
- výchovy prostřednictvím aktivit volného času – cílem těchto aktivit je učení se novým dovednostem, osvojování si nových znalostí, utváření zdravého životního stylu a nenásilné formování volných vlastností dětí.
- výchovy k volnému času – pomáhá dětem si uvědomit existenci volného času a učí je následně smysluplně využívat tento čas.

1.5 Výchova mimo vyučování

Na výchově mimo vyučování se podílí:

- rodina;
- škola;
- zařízení zajišťující volnočasové aktivity;
- občanská, zájmová a církevní sdružení;
- další subjekty a společenské vlivy.

J. Pávková ve své knize *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času* vymezuje pojem výchova mimo vyučování takto [14]:

- probíhá mimo povinné vyučování;
- probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny;
- je institucionálně zajištěná;
- uskutečňuje se převážně ve volném čase.

V této oblasti výchovné působení na vývoj dítěte má škola zcela nezastupitelné místo. Ukazuje dětem cestu smysluplného využití volného času, může nenásilně ovlivňovat jeho zájmovou orientaci (dokonce i volbu povolání), spoluvytváří žebříček hodnot jedince, ukazuje, jak účinně relaxovat. Učí, že vhodně zvolený způsob odpočinku nám napomáhá zvyšovat i naše následné pracovní a studijní výsledky. Plní tedy funkci výchovnou (racionální využití volného času), vzdělávací (zájmová orientace), sociální (navazování nových kontaktů, ovlivňování rodinných vztahů), zdravotní (relaxace, odpočinek).

V současné době, kdy můžeme sledovat rostoucí trend kriminality mladistvých, je určitě i neméně důležitý vliv této výchovy na prevenci společensky nevhodného a škodlivého chování dětí. Napomáhá tak eliminovat a minimalizovat problémy se záškoláctvím, rostoucí agresivitou dětí, drogovou závislostí mladistvých, gamblerstvím mladistvých nebo třeba i uzavírání se dětí do světa virtuální reality.

Oblast výchovy mimo vyučování prochází v současné době mnoha změnami. Klade se důraz na [15]:

- propojení zájmových činností s vyučováním, využití výsledků pro zkvalitnění výuky a naopak;
- zachovávání principu dobrovolnosti;
- individualizaci výchovného působení, práci s malými sociálními skupinami;
- vytváření heterogenních skupin dětí a mládeže (z hlediska věku, sociálního prostředí, pohlaví...);
- využívání specializace vychovatelů pro vedení zájmové činnosti;
- prostupnost jednotlivých typů výchovných zařízení, jejich spolupráci;
- vytváření nových typů zařízení a institucí pro volný čas podle regionálních podmínek a potřeb obyvatelstva, zájmových oblastí;
- zapojování rodičů a ostatních dospělých do činností dětí a mládeže, i vytváření nabídky pro společné aktivity;
- využití zájmových činností pro budoucí uplatnění na trhu práce;
- integraci jedinců s handicapem do běžné populace;
- vytváření podmínek pro rozvoj spontaneity, aktivity a tvořivosti dětí a mládeže.

1.6 Požadavky na realizaci výchovy mimo vyučování

Následující desatero definuje požadavky na realizaci výchovy mimo vyučování [16]:

1. Požadavek pedagogického ovlivňování volného času. Je chápán jako citlivé pedagogické vedení dětí k rozumnému a účelnému využívání volného času.
2. Požadavek jednoty a specifčnosti vyučování a výchovy mimo vyučování. Zdůrazňuje společný cíl – rozvoj osobnosti dítěte, potřebu spolupráce pedagogů a možnost kompenzace těchto dvou oblastí výchovy.
3. Požadavek dobrovolnosti. Je podstatným požadavkem, ale má však i určitá omezení a jde o relativní dobrovolnost. Pedagog vytváří podmínky a navozuje takové situace, aby děti nabízený program přijaly dobrovolně. Vychází z potřeb a přání dětí a usiluje o jejich vhodnou motivaci.
4. Požadavek aktivity. Zdůrazňuje vedení dětí k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, tedy na její přípravě, realizaci i hodnocení. Vyžaduje to podporování iniciativy, nápaditosti a samostatnosti a uplatňování samosprávných prvků.
5. Požadavek seberealizace. Vyjadřuje požadavek takového strukturování činností, aby v ní mohl jedinec uplatnit své specifické vlohy a schopnosti a být tak v některé oblasti lidské činnosti úspěšný. Zde může najít uplatnění i dítě méně úspěšné ve škole a prožít tak úspěch, jenž je velmi významný pro zdravý duševní vývoj (kompenzační funkce).
6. Požadavek pestrosti, zajímavosti a přitažlivosti se týká cílů, obsahu, metod i forem práce a jejich střídání. Předpokládá i vyváženost mezi organizovanými a spontánními činnostmi a respektování individuálních zájmů a potřeb dětí.
7. Požadavek odpočinkového a rekreačního zaměření přednostňuje zařazování takových činností, které přispívají k odstranění únavy, k regeneraci duševních a fyzických sil a vhodným způsobem kompenzují činnost při vyučování.
8. Požadavek zájmového zaměření zdůrazňuje význam zájmových aktivit, které tvoří nejdůležitější součást obsahu výchovy ve volném čase. Uspokojování, prohlubování a rozvíjení zájmů je velmi podstatným úkolem.
9. Požadavek citlivosti. Určuje pro pedagoga zvýšenou citlivost při vedení a motivování činnosti, kdy působí nejen na rozumovou, ale také na emoční doménu jedince. Činnost má v účastnících vytvářet především kladné emocionální zážitky.
10. Požadavek orientace na sociální kontakt zdůrazňuje, že volný čas by měl být prožíván v interakci s ostatními lidmi, s přáteli. Každý by měl být přijímán a mít ve skupině své místo. Instrukce však nemají nadměrně omezovat čas, kdy je dítě se svou rodinou.

1.7 Stupně organizovanosti výchovného působení

V metodických materiálech a v učebnicových textech se setkáme s pojmy, které vyjadřují různou míru organizovanosti výchovného působení ve volném čase [17]:

1. činnost spontánní – činnosti, které vznikají z náhlého popudu, jsou přístupné všem zájemcům, nejsou přesně časově vymezeny a pedagog při nich zastává funkci rádce, soudce, konzultanta a dohlíží na bezpečnost účastníků, např. sportovní aktivity;
2. zájmová činnost příležitostná – jednorázová a časově omezená činnost, která je řízena pedagogem, např. výlety, turnaje, tábory, soutěže;
3. zájmová činnost pravidelná – pravidelné konání pod vedením pedagoga, např. kroužky, sportovní a soutěžní týmy.

2. Co by měla přinést žákovi aktivita nad rámec běžné výuky

Ze své zkušenosti vím, že velkým problémem při výuce odborných předmětů je, že většina přednášené látky je na úrovni teorie u tabule. Dnes lze výuku hodnotit využitím multimediálních zařízení. Například žákovi více pomůže názorné video nebo 3D reprodukce, než schematické obrázky načrtnuté na tabuli.

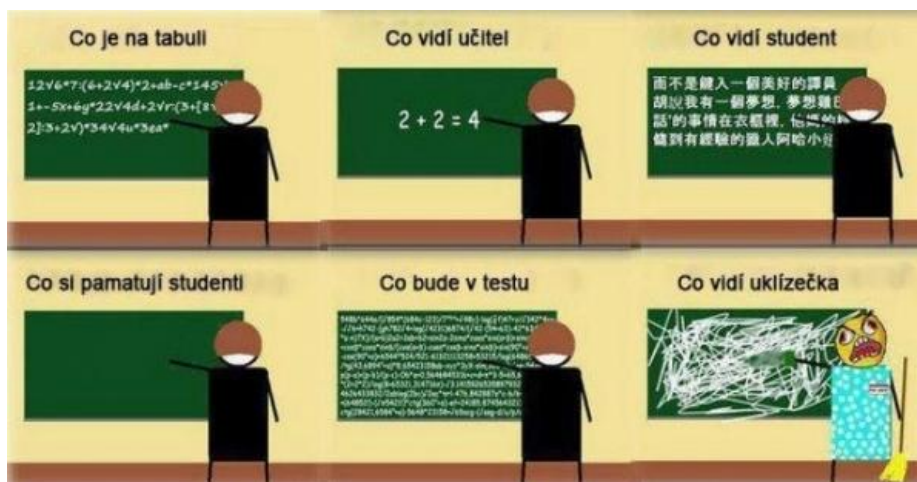
Samozřejmě jsou případy, kdy je náčrtek na tabuli nutný a má určitý přínos pro studenta, kdy si ho musí do sešitu překreslit. Tabule a křída je v určitých případech nenahraditelná.

Z vlastních zkušeností vím, že člověk se nejvíce naučí praxí:

- cizí jazyk se naučíme jedině tím, že vycestujeme do zahraničí a bude nás to nutit mluvit.
- dovednost opravovat automobily se naučíme tím, že je budeme opravovat.

Odborné střední školy nečastěji mívají 32 vyučovacích hodin týdně, z toho 3 hodiny jsou věnovány praktickému vyučování (tzv. předmět praxe). To je 90% teoretické výuky před tabulí (je zde zahrnuta i tělesná výchova) a pouze 10% určených na praxi.

Často každý kantor slýchá větu: „K čemu mi to bude“. Výpočet logaritmu nebo výpočet HDP (hrubého domácího produktu v předmětu ekonomie) se asi 17-ti letému studentovi špatně vysvětluje. Ale například v předmětu matematika, kdy se žáci učí, jak vypočítat objem a hmotnost tělesa, by šlo určitě aplikovat v praxi, jestli těleso unesou, nebo jestli se tento objem tělesa dá naložit do kamionu.

Obrázek 8: Jak vidí student výuku před tabulí [4]

Na naší škole se učí jak maturitní obor strojírenství, tak učební obor zámečnick a nástrojař zakončený výučním listem. Obecně se má za to, že „maturant“ umí více, je přece vzdělanější, naopak učeň je ten, kdo bude špinavý, nic neumí. Ale osobně se mi stal tento paradox. Dejte každému navrhnout a vyrobit jednoduchý výrobek.

Maturant(obrázek 9):

Obrázek 9: *Současná státní maturita*

Klady +

- výrobek dokonale zpracuje;
- vyrobí nádhernou výkresovou dokumentaci.

Zápory –

- podle této dokumentace se výrobek nedá vyrobit;
- maturant nedokáže tento výrobek ani vyrobit.

Učeň(obrázek 10):

Obrázek 10: *Zkouška na učebním oboru zedník*

Klady +

- výrobek dokáže vyrobit.

Zápory –

- udělá si výkresovou dokumentaci, ale vyzná se v ní pouze on sám.

Výsledek je, že učeň tento výrobek vyrobí a maturant je v běžné praxi nepoužitelný. Ale teď je otázka, kde je vlastně chyba, přece maturant by měl být na vyšší úrovni vzdělanosti:

- Špatné učební osnovy?
- Špatný učitel?
- Špatný úhel pohledu maturant vs. učeň?

Kantor s mnoholetými zkušenostmi ví, že je někdy nemožné vklínit do teoretické výuky trochu praxe. Prostě není na to v běžné výuce čas. Proto by měla vzniknout i mimoškolní výuka, tedy výuka nad rámec běžné školní výuky. Ale měla by to být výuka, která je extrémně odlišná od běžné výuky. Student by neměl ani pocítit, že se něco učí. Měl by na to přijít sám, že něco zná navíc.

Určitě lze vymyslet určité mimoškolní aktivity, které by přiblížily studentům předměty z běžné výuky. Příkladem může být soutěž Formule 1 ve školách (více v kapitole 7.2.1), která studentům přiblížila následující předměty, aniž by to pocítili:

- matematika v praxi
- fyzika v praxi
- chemie v praxi
- aktivní využití cizího jazyka
- ekonomie a financování
- počítačový design
- výroba
- strojírenská technologie

Dobrou myšlenku, jak podat výuku v praxi, je v Plzni v Techmánii (obrázek 11). Zde probíhají různé dny, v jejichž průběhu se studenti mohou sblížit s vědou a technikou zábavnou formou.

Obrázek 11: Techmánie[3]

3. Kolik žáků zvládne jeden učitel

Vše závisí na druhu aktivity, kterou chceme se studenty dělat. Pokud vyučuji předmět praxe, jsem rád, že se nepřevýší hranice 15-ti studentů. Bohužel současné normy, podle kterých se musí řídit ředitel školy, říkají, že je určitý vztah mezi počtem studentů, počtem pracovníků školy a penězi. Tím pak i vzniká na školách problém z hlediska vytváření rozvrhu a dále pak rozdělení do skupin na předmět Praxe. Dnes se třída už nerozděluje, a v předmětu Praxe je tak celá třída v nejčastějším počtu 24 žáků. Tím tento předmět postrádá smysl a ani výkonnost učitele není ani využita na 100%. Učitel nemá ani pořádný dohled nad žáky, není zajištěno, jestli zadanou úlohu dělají dobře. Tím se i zároveň snižuje bezpečnostní faktor žáků při těchto aktivitách.

Počet studentů pro danou aktivitu by měl být dán tím, aby výkonnost učitele i výkonnost dětí byla co nejvyšší. Měl by být odvozen z následujících kritérií:

- pro žáky musí být zajištěna 100% bezpečnost;
- musíme „pouhým pohledem“ zjistit, že žáci dělají to, co mají;
- žádný žák by neměl nic nedělat, všichni musí být zaměstnaní;
- učitel by měl zvládnout chování žáků bez nadměrného zvyšování hlasu;
- dostatečné množství finančních prostředků na danou aktivitu.

Nakonec pro aktivity, které si budeme vytvářet sami, se hodí maximálně 6-12 studentů. Na obrázku 12 je ukázka mimoškolní výuky matematiky na gymnáziu v Blansku. Tuto aktivitu vytvářejí samotní studenti vyšších ročníků. V kroužku matematiky mají maximálně 10 žáků.

Obrázek 12: Mimoškolní aktivita matematiky na gymnáziu Blansko [4]

4. Motivace a odměňování studentů

Vytváření nové mimoškolní aktivity má mnoho záludností, na které se nepřijde hned od začátku. Dnešní studenti jsou dosti nedočkaví, nevydrží u dané aktivity dlouho. Pokud nedosáhnou rychle cíle, nebo nenásleduje další motivace pro setrvání u této aktivity, tuto aktivitu ihned opouští. Je nutné tedy myslet na určité zásady:

- při náboru žáků je nutné jim co nejkvalitněji popsat cíle, které mohou dosáhnout;
- přijít na všechny nedostatky aktivity hned v začátcích a okamžitě je odstranit;
- zajistit životnost této aktivity další motivací žáků;
- dodržovat slíbené cíle.

Životnost aktivity závisí na tom, jak bude dlouho provozována (týden, měsíc, pololetí, školní rok, 4 roky) a podle toho musíme nastavit způsob motivace žáků. Dnes se žák nesmíří pouze s nabytými novými znalostmi. Při délce aktivity do tří až čtyř měsíců (jedno pololetí) je zapotřebí, aby si student něco odnesl, například konkrétní výrobek, certifikát, diplom.

Mějme na paměti, že žák je pro nás chodící reklama. O všem, co se naučí, vyrobí a získá, předává informacelším potenciálním žákům!

Při délce aktivity jeden rok, je dobré zajisti porovnání výsledků práce vašich studentů se studenty jiných škol. Tedy soutěž. Soutěž dle mého názoru musí být na úrovni mistrovství republiky. Je totiž nutné, aby se studenti i v soutěži co nejvíce poučili a získali co nejvíce zkušeností. Často i prohra může studenty motivovat k tomu, že se budou chtít zúčastnit i příštího ročníku soutěže a dosáhnout lepších výsledků.

Při týmové aktivitě musí být nastaven jiný způsob motivace (pro některé členy týmu na středních školách může trvat i čtyři roky). Zde se stává, že žáci čtvrtých ročníků z týmu odchází, a naopak noví žáci prvních ročníků do týmu přichází. Mohou ale vzniknout určité problémy, kdy žáci nižších ročníků získávají často vzor ve starších žácích. Pokud se nedostaví očekávané výsledky týmu po více jak dvou sezonách, přestávají být starší žáci motivováni a opouštějí tým. Tým se tím omlazuje, ale zároveň klesá i jeho výkonnost a kvalita. Pokud se mezi mladšími studenty nenajde žák, který je pro danou věc zapálený a nestane se vůdcem týmu, může dojít i k zániku této aktivity.

Při týmové aktivitě u studentů, kteří jsou v týmu už několikátou sezonu, můžeme narazit ještě na jeden problém. Dochází k syndromu vyhoření mezi učitelem a žákem. I přes to, že student je velmi dobrý, je ikonou pro ostatní členy týmu, po několika letech tento student zná už učitele (trenéra) ve všech směrech a ví, co od něj může čekat, což vede k jeho nerespektování (viz kapitola 7.2.1. – tým BloodElites) a opět k poklesu výkonnosti týmu. Toto je známý jev například z fotbalu nebo z hokeje. Při poklesu výkonnosti týmu často stačí změnit jen trenéra. Nic jiného se nezmění – obsazení týmu je stejné, stejně tak tréninkové návyky. Toto stačí k opětovnému zkvalitnění týmu.

Způsobů, jak motivovat studenty tak, aby jejich aktivita měla požadovanou životnost, je několik:

- Pro určité studenty je dostačující, že se uvidíme příště. Toto lze praktikovat ale u aktivit, které trvají krátkou dobu (maximálně měsíc).
- Student si vytvoří konkrétní výrobek.
- Umožníme studentům, aby to, na čem pracují, měli možnost i vyzkoušet (připravují závodní automobil, na konci této aktivity je v tomto voze svezeme).
- Finanční odměna.

Finanční motivace by měla být preferována jako poslední. Je totiž nutné získat finance pro tuto motivaci, což v dnešní době nebývá jednoduché.

5. Způsob financování

Pro aktivity, které chceme provozovat, je zapotřebí mít patřičné vybavení nebo i spotřební materiál. Papír a náplň do tiskárny patří k tomu levnějšímu spotřebnímu materiálu, který může samotná škola pokrýt určitým způsobem z vlastních nákladů. Naopak dřevo, kov, náplň do 3D tiskáren, barvy, spojovací materiál a jiné jsou položky už poněkud dražší. Problém je, že mimoškolní aktivity jsou nad rámec běžné školní výuky, a tedy nejsou na ně vyhrazené finanční prostředky. Stejně tak je tomu i s financemi, z kterých se vyplácejí odměny učitele, který aktivitu vede. Finanční zdroj může být aspektem, který velmi výrazně ovlivňuje „život“ mimoškolní aktivity. Přesto existují způsoby jak financovat dobrovolné aktivity studentů a získat i finanční prostředky na ohodnocení učitele (obrázek 13):

Obrázek 13: Způsob financování aktivit, které jsou nad rámec školního rozpočtu

1. Samotná škola

Získat finance pro mimoškolní aktivity je nesnadné. Profinancovat lze materiál, který se využívá v běžné výuce, jako je například papír a barva do tiskáren, nebo materiál (železo, dřevo), který je určen pro praktické vyučování (například předmět Praxe). Stejně tomu je i s energiemi jako je voda a elektřina. Na pořízení jiného materiálu škola nemá žádné prostředky, tím spíše na plat učitelů.

2. Granty

Granty jsou velmi častou formou získání finančních prostředků jak pro vybavení školy, tak i pro určité aktivity spojené se školou. Lze je získat z několika institucí:

- a) **Grant z Evropské unie:** při tomto typu financování lze získat velké množství peněz (v řádech milionů Kč).

Obrázek 14: Jedna z možností získání finančních prostředků – grant OPVK [5]

Problém je, že projekt je dost svázán použitelností finančních prostředků (finance jsou konkrétně určené na co je možné je použít), nutností začlenění dalších partnerů do projektu (pro snadnější získání grantu) a extrémním množstvím administrativních povinností. Dále je nutné vynaložit nemalý finanční obnos pro zveřejnění a reklamu tohoto projektu. Výhodou je, že v tomto rozpočtu jsou finanční prostředky určené do výplaty učitele.

Obrázek 15: Nutné vlaječky na stole – grant z EU

- b) **Grant z ministerstev České republiky:** finance ze zdrojů ministerstev České republiky jsou v řádech desítek až stovek tisíců korun. Jsou také dávány na konkrétní aktivity, ale nejsou zde takové nároky na podporu projektů ze strany partnerů a na administrativu. Jsou zde vyčleněny symbolické finanční prostředky pro ohodnocení učitele.
- c) **Grant z regionálních firem:** většina velkých firem každý rok vypisuje granty, jejichž účelem je zlepšit v několika sekcích životní styl lidí v daném regionu firmy. Část těchto prostředků je věnovaná i do školství. Školy mohou podat přihlášku na volné téma. V dnešní době ale firmy preferují propojení základních a středních škol pomocí nejrůznějších mimoškolních aktivit. Zájem o tyto granty bývá velký, je nutné při podávání přihlášky dosti navýšit rozpočet na daný projekt. Při získání grantu je nutné počítat se získáním pouze 50% požadované částky. Může zde nastat ještě jeden problém. Při získání tohoto typu grantu je nutné požádat zřizovatele školy, jestli tuto částku můžete přijmout. V tomto typu grantu nelze počítat s finanční odměnou pro vyučujícího.

Obrázek 16: Jedna z možností získání finančních prostředků z regionálních firem

– Partnerství pro Kolínsko[6]

3. Organizace při škole

Finanční zdroje z grantů jsou však limitované termínem podání přihlášky a termínem realizace. Pokud chceme zorganizovat nějaký projekt bez ohledu na tyto okolnosti, je možné využít financování z organizace, která je zřízena při škole – tzv. Sdružení rodičů, Klub rodičů a jiné. Tímto způsobem lze projekty financovat tak, aniž by šly peníze přes účetnictví školy. Většinou tyto organizace získávají peníze z příspěvků od studentů, od sponzorů, z pořádání různých výdělečných akcí (maturitní ples, obrázek 17).

Obrázek 17: Maturitní ples 4.A 2013

4. Sponzoring nebo dar

Při vytváření těchto aktivit je dobré oslovit i některé firmy z okolního regionu, které mají k dané aktivitě pracovní vztah. Nemusíme pro tyto aktivity získávat pouze peníze, ale pro určité firmy není problémem poskytnout škole určitý spotřební materiál. Dále samotné město nebo obec může mít zájem na podpoře těchto aktivit, a pomohu ať už s finančním příspěvkem, nebo nějakým nefinančním darem (pronájem prostor).

6. O jaké aktivity mají dnešní studenti zájem (průzkum pomocí dotazníku)

Pokud budeme chtít vytvořit určitou aktivitu, která má mít prospěch pro školu z hlediska zvýšení počtu studentů nebo pro žáky z hlediska zvýšení jejich vzdělání, je nutné si udělat určitý průzkum. Je nutné zjistit od studentů střední školy následující informace:

- jestli nedělá škola nějaké chyby, a ve které oblasti výuky by se měla zlepšit a jakým způsobem;
- o jaké aktivity současní studenti mají zájem;
- proč se vůbec rozhodli studovat na této škole.

Je důležité se zeptat i žáků základních škol. Jedná se totiž o žáky, kteří mají přijít na vaši školu, a je tedy nutné už s předstihem se na tyto studenty připravit.

Studenti jsou reklamou, která je zdarma a je potřeba si je správně hýčkat! Studenti sami rozhlásí, jaká je ta vaše škola.

Pro průzkum jsem použil anonymního dotazníku, který je kombinací deseti otevřených a uzavřených otázek. Dotazník je určen žákům jak základních, tak i středních škol (viz příloha v této práci). Dotazník se respondentů ptá na následující okruhy zájmu:

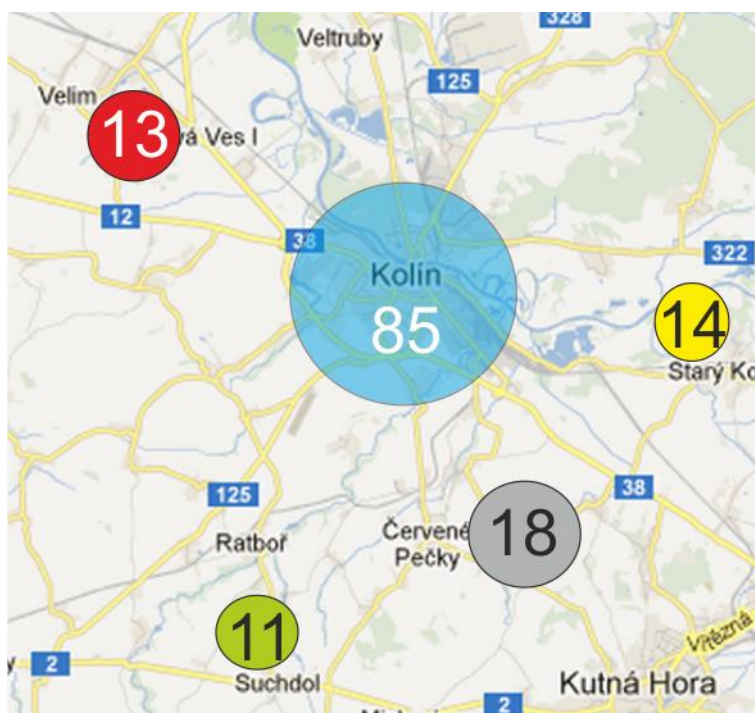
- typ školy – základní nebo střední školy, pokud střední škola, tak jaké zaměření;
- jestli žáci navštěvují nějaký humanitní nebo sportovní kroužek po škole;
- jestli by měli zájem na naší škole provozovat nějaké aktivity v běžných vyučovacích nebo i v mimoškolních hodinách;
- o jakou střední školu mají zájem žáci základních škol;
- o jaké námi nabízenou aktivitu by měli zájem po škole;
- v jak velké skupině lidí by chtěli pracovat v dané aktivitě;
- jaká je dojezdová vzdálenost k naší škole.

Pomocí dotazníku jsem oslovil jednak žáky devátých tříd kolínských základních škol (1.ZŠ Kolín, 2.ZŠ Kolín, 4.ZŠ Kolín, 7.ZŠ Kolín) a mimokolínských základních škol (ZŠ Suchdol, ZŠ Velim, ZŠ Starý Kolín, ZŠ Červené Pečky). Za druhé jsem oslovil studenty střední školy studující maturitní obory strojírenství.

6.1 Vyhodnocení dotazníkůžáků ZŠ

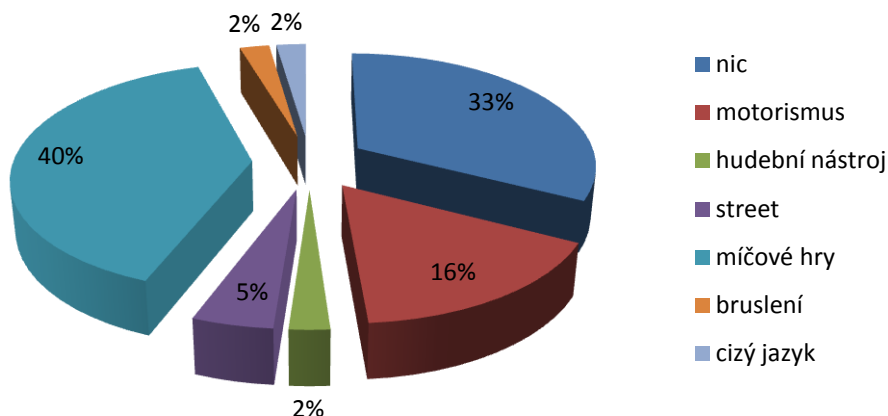
Průzkum žáků základních škol mě zajímal nejen z hlediska zájmu o mimoškolní aktivity, ale hlavně o jakou budoucí střední školu mají největší zájem a proč. Hledal jsem také důvod, proč naše škola má největší zastoupení studentů dojíždějících ze vzdálenosti více jak 10km (více jak 2/3 studentů naší školy).

Celkem se mi podařilo oslovit 85 žáků z města Kolín a 56 žáků z okolních vesnic vzdálených maximálně 20km od města Kolín (obrázek 18).

Obrázek 18: Počet studentů a jejich rozložení v oslovovaných obcích

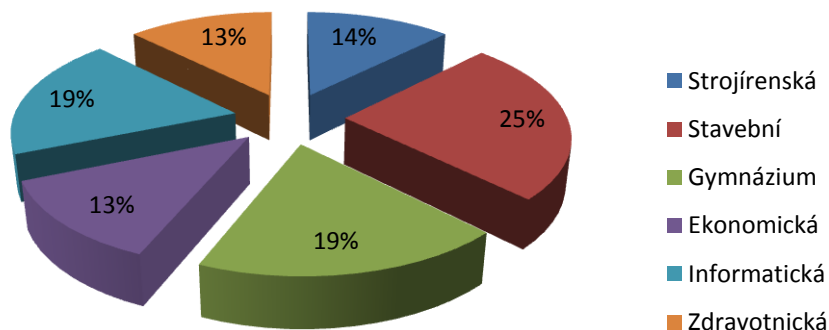
Pokud se zeptáme žáků základních škol, o jaké aktivity se nejvíce zajímají, zjistíme, že převládají míčové hry (obrázek 19). Jelikož se jedná o žáky, kteří jsou na hranici 15-ti let, začíná se zároveň projevovat zájem o motorismus, tedy v podobě první motorky a přípravy na získání řidičského oprávnění. Naopak nejméně zastoupené zájmy jsou v oblasti hraní na hudební nástroj nebo dalšíhovědělávání v podobě cizího jazyka.

Obrázek 19: *Aktivity, které provozují žáci základních škol po škole*

U obrázku 19 nás ale zarazí velký podíl kategorie NIC. Jedná se o studenty, kteří nevědí, co po škole dělat, nudí se a například tráví mnoho času bezmyšlenkovitým brouzdáním po internetu. Jedná se celkem o 1/3 žáků základních škol na Kolínsku. Je zde ještě kategorie STREET, která obsahuje jednu pětinu žáků ZŠ. Jedná se o kategorii žáků, kteří chtějí něco dělat, ale nechtějí být doma. Jsou to žáci, kteří jsou často na ulici a věnují se pouličním míčovým hrám, tanci nebo muzice. Můžeme to chápat jako takovou pouliční kulturu.

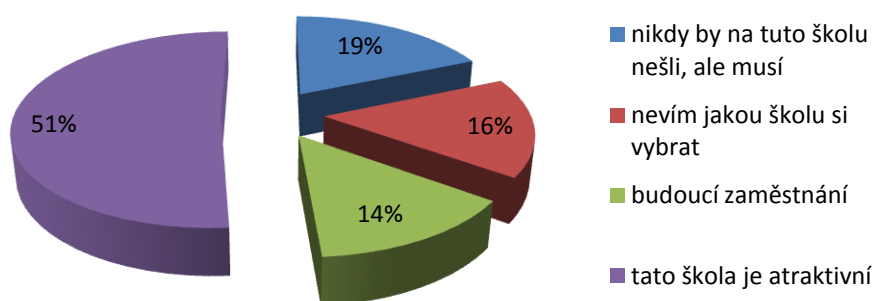
Jedna z otázek dotazníku se zabývá výběrem střední škol. Jedná se spíše o zaměření školy, nijak se nerozlišuje se učební obor a obor s maturitou. V současné době je největší zájem o obory ve stavitelství (obrázek 20). Zde nejspíš vystupuje faktor vlivu rodičů žáka, kteří preferují budoucí jistotu na trhu práce. Druhou nejžádanější školou v Kolíně je gymnázium. Zde je jiný důvod výběru této školy. V současné době neexistují přijímací zkoušky na kolínských středních školách a školy berou jakéhokoliv studenta. Tím se na gymnázium dostanou i studenti, kteří při vyšší poptávce o gymnázium nemají šanci se na něj dostat.

Obrázek 20: *Zájem o střední školy v Kolíně*

Pokud se podíváme na výsledky žáků (obrázek 21), kteří podali přihlášku na Střední průmyslovou školu strojírenskou v Kolíně, najdeme 3 důvody (přihlášky se podávali do 15. března 2013, tento průzkum se uskutečnil v posledním březnovém týdnu).

- Nikdy by na tuto školu nešli, ale musí – častá příčina tohoto důvodu je, že na této škole studovali rodiče, tak jejich syn musí tuto školu také vystudovat.
- Nevědí jakou školu si vybrat – tito žáci nevědí co dál studovat po opuštění základní školy. Zde často rozhoduje faktor party ze základní školy – půjdu tam, kam všichni ostatní.
- Tato škola je atraktivní – více jak polovina žáků má už určitou představu o tom, co chtějí studovat, případně čemu se chtějí po této škole věnovat.

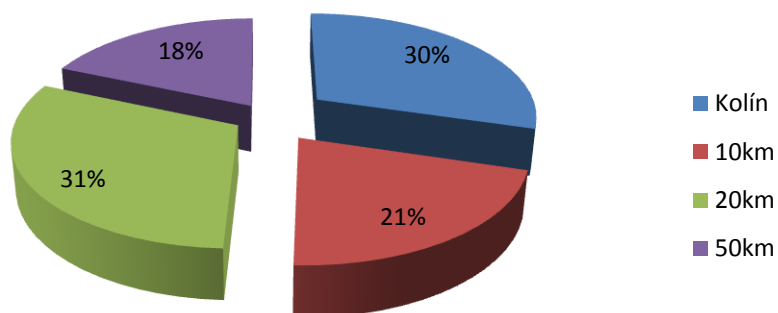
Obrázek 21: Důvod žáků proč chce navštěvovat strojírenskou školu

6.2 Vyhodnocení dotazníků od studentů SŠ

Výzkum jsem provedl na 92 studentech (4 dívky, 88 chlapců) navštěvující maturitní obor Strojírenství s následujícím rozložením:

- 24 studentů 4. ročníku
- 18 studentů 3. ročníku
- 25 studentů 2. ročníku
- 25 studentů 1. ročníku

Na naší škole studuje 1/3 žáků, kteří jsou z Kolína. Dvě třetiny žáků musí do školy každý den dojíždět. Necelá polovina studentů má dojezdovou vzdálenost více jak 10km (obrázek 22).

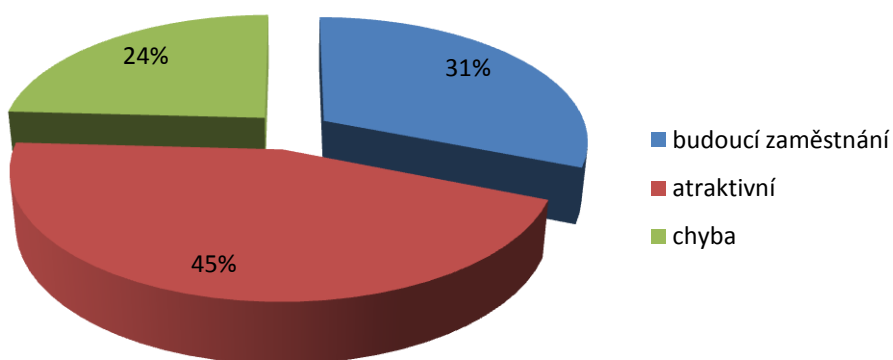
Obrázek 22: Dojezdová vzdálenost studentů naší školy

Pokud se zeptáme studentů, co pro ně znamená tato škola, zjistíme 3 základní kategorie názorů (obrázek 23):

- budoucí zaměstnání – stále v této škole vidí, že je dokáže připravit na budoucí zaměstnání;
- atraktivní – toto zaměření je zajímavá, ale neřeší, co bude po škole;
- chyba – udělali jednu z velkých chyb ve svém životě, že studují na této škole.

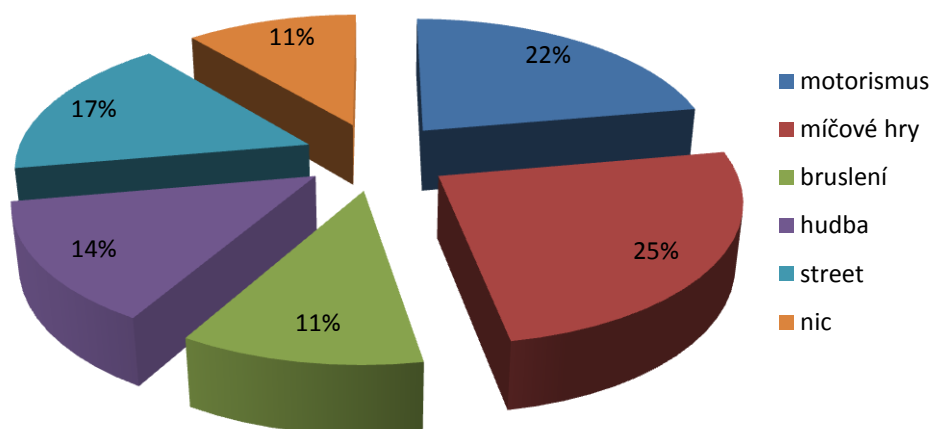
Chyby je několik:

- škola za 4 roky nesplnila to, co slibovala při nástupu žáků do prvních ročníků;
- jiné školy jsou jednodušší;
- nebaví je toto odvětví studia.

Obrázek 23: Důvod navštěvování naší školy

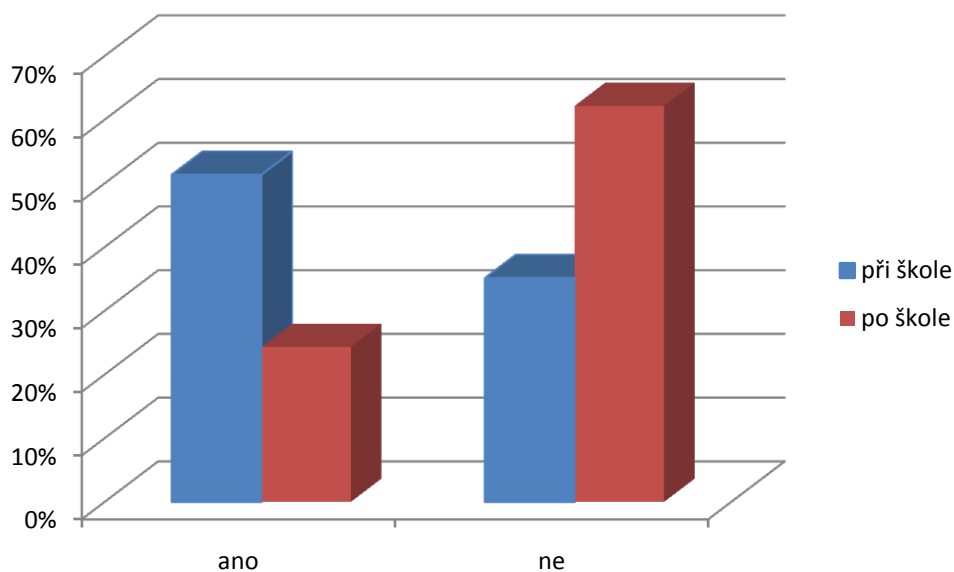
Při průzkumu o jaké aktivity se zajímají žáci po škole, stále vévodí zájem o míčové hry (obrázek 24). Kategorie motorismus je také stále vysoko, jelikož žákům je 18 let a většina absolvuje autoškolu. V deváté třídě ZŠ se ke kategorii STREER přiznalo 5% žáků, na konci SŠ je to už skoro 1/5 oslovených studentů. Dokonce se 7x zvýšil zájem o hudební nástroj (nejčastěji kytara).

Obrázek 24: Zájmy studentů střední školy po škole

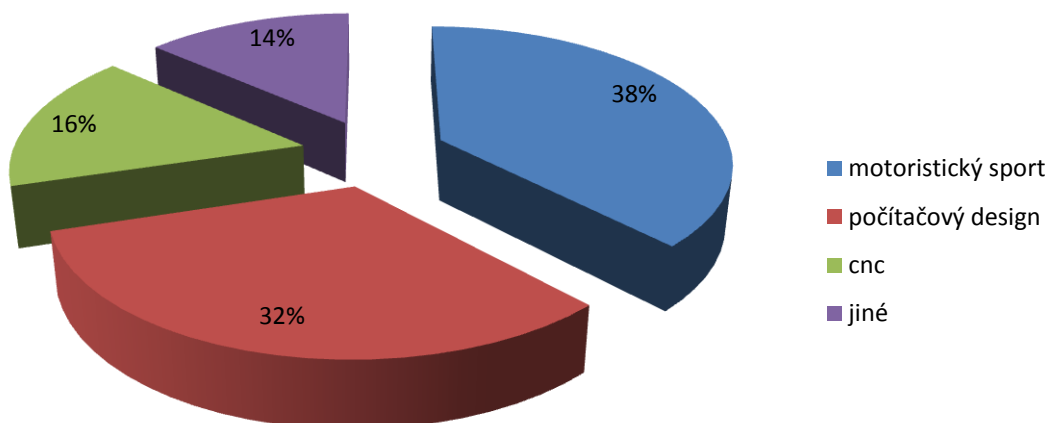
Naopak kategorie NIC se rapidně snížila, z původních 30% na ZŠ na 11% pro studenty střední školy. Tím se otevírá možnost pro upoutání žáků ZŠ pro mimoškolní aktivitu a naší škole.

Když se podíváme na průzkum, zda jsou ochotni současní studenti navštěvovat nějakou námi nabízenou aktivitu po škole, tak 60% oslovených studentů řeklo jasné NE (obrázek 25). Ale z průzkumu je i zřejmé (více jak 50%), že by chtěli nějakou aktivitu při stávající výuce. Tedy je zde od nich řečeno, že by chtěli více praxe, méně teorie.

Obrázek 25: Zájem o dodatečné aktivity při a po škole

V dotazníku jsem nabídl tři mimoškolní aktivity, s kterými mám zkušenosti a nabízím je základním školám. Jedná se o motoristický sport, počítačový design a obrábění pomocí počítače (CNC). Nejvíce mají žáci zájem o motoristický sport, jelikož je zajímavý. Ale konkuruje mu počítačový design, který je atraktivní (obrázek 26).

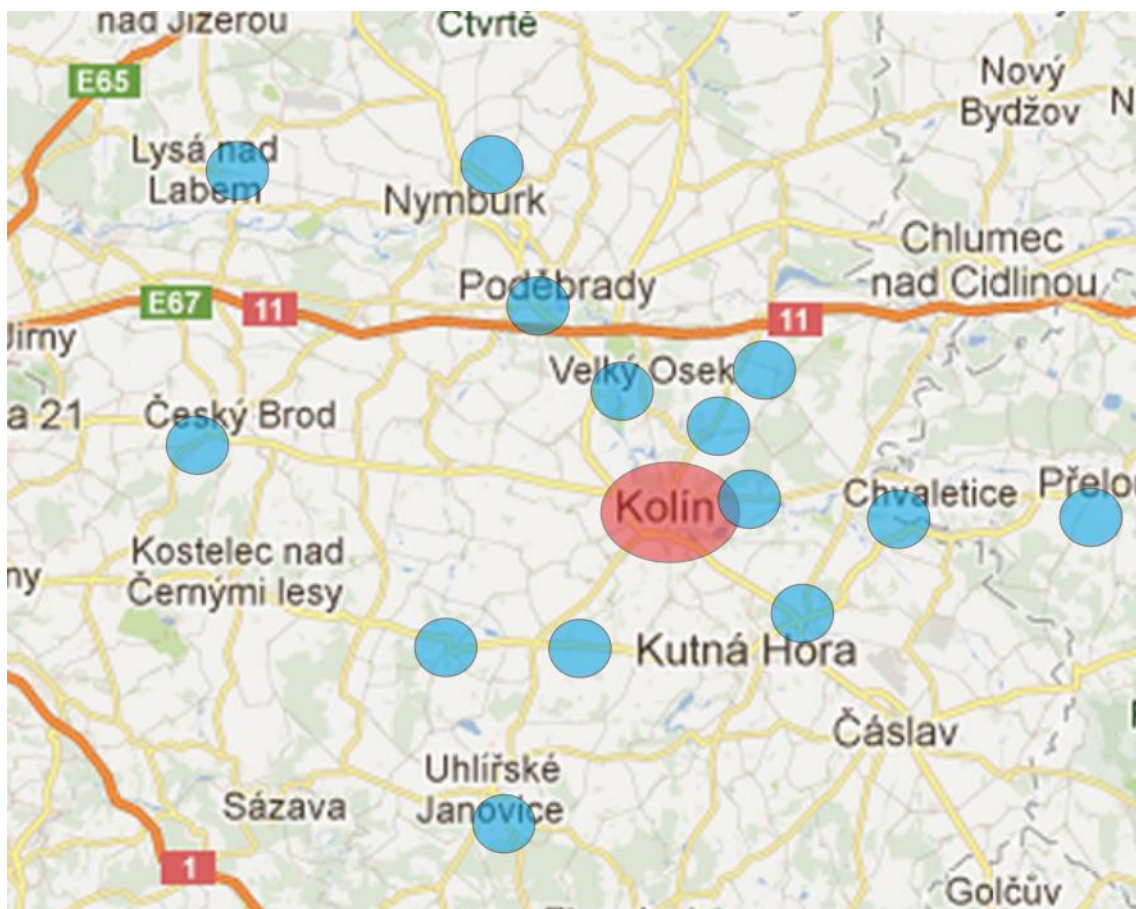
Obrázek 26: Zájem o aktivity, které nabízí naše škola

6.3 Dílčí zhodnocení dotazníků

Pokud zhodnotím určité faktory, které jsem ještě vyčetl z dotazníků, musím přiznat, že mě zarazí jeden jev. Naše škola nabízí obor Silniční doprava. Obor, který je zaměřený na automobily. Jak na základních, tak i na středních školách, má minimálně 1/3 oslovených studentů zájem o motorismus. Přesto se tento obor, který nabízíme již 5 let, nepodařilo otevřít. Domnívám se, že jde o vliv rodičů, kteří spíše upřednostňují teorii uplatnění se žáků po studiu na trhu práce před zájmem svého dítěte. Nejsm ale v tomto případě jednoznačně říct, zdaje tato teorie správná nebo špatná.

Je zvláštní, že současní studenti nemají zájem se vzdělávat v cizích jazycích. Bohužel je to problém, o kterém se moc nemluví. Ale současná výuka cizích jazyků na ZŠ a SŠ je zastaralá katastrofální. Chybí zde i provázání jazyků mezi jednotlivými předměty.

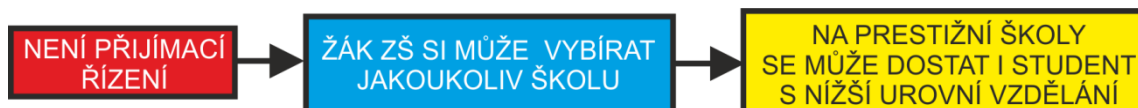
Z dotazníků vyšla i zajímavá jiná statistika. A to sice odkud k nám dojíždějí studenti (obrázek 27). Jedná o výsledek, který napovídá, na jaká místa se máme zaměřit z hlediska reklamy.

Obrázek 27: Dojezdnost studentů naší školy.

7. Zdařilé projekty na SPŠS a JŠ Kolín

Během let 2003 až 2012 poklesl počet studentů na naši ze 425 na 165. Pokles studentů samozřejmě zaznamenaly i okolní střední školy. Z běžných tří až čtyř tříd v jednom ročníku je jedna až dvě třídy. Každá škola se tedy snaží naplnit třídy co nejvíce, což vede k následujícímu modelu na obrázku 28:

Obrázek 28: *Výběr studenta na střední školu*

Je zde zmíněný výraz: *žák s nízkou úrovní vzdělání*. Toto nesmíme brát jako negativní výrok. Může se stát, že z těchto žáků nakonec budou velmi vzdělaní lidé.

Dalším problémem je špatné podvědomí o strojírenských školách. Údajně se jedná o školytěžké, předevšímv předmětu matematika. Přitom osnovy pro předmět matematika jsou z 80% stejné, ať se jedná o gymnázium nebo zdravotní školu.

Jak jsem zjistil, pro zvýšení počtu studentů na naší škole nestačí pouze reklama. Je zapotřebí zvýšit prestiž naší školy. A to jedině tím způsobem, že žáky základních škol a případně i jejich rodiče pozvu na návštěvu naší školy. Je nutné jim ukázat, že naše škola není těžká, že je moderně vybavená, a že se snažíme pro současné studenty udělat maximum. Za další je potřeba pracovat co nejvíce se současnými studenty. Každý učitel by měl mít stále na vědomí fakt, že studenti jsou chodící reklamou.

Na Střední průmyslové škole strojírenské v Kolíně se již 5 let věnuji nejrůznějším aktivitám:

1. Snažím se motivovat studenty základních škol a ukázat jim zajímavou formou, že studium na strojařské škole může být zajímavé a zábavné.
2. Stávající studenty motivuju k lepším výkonům a po běžné výuce vytvářím aktivity, které je budou bavit.

7.1 Motivace žáků základních škol

Spolupráce se základními školami nás nutí z několika důvodů. Jedná se o potenciální žáky naší školy a je nutné jim ukázat, že strojírenství by je mohlo bavit. Dále pak pro spolupráci mezi základními a středními školami je vypsáno mnoho grantů, což je nezanedbatelný zisk peněz pro vybavení školy a plat učitele.

7.1.1 Motivační den pro základní školy

Součástí osnov v deváté třídě základních škol je předmět Volba povolání. Problém je, že tento předmět je nový a nejsou pro něj vytvořené kvalitní výukové podklady. Učitelé mají problémy s výukou tohoto předmětu a nedokáží plnohodnotně naplnit tuto výuku.

Proto jsme nabídli kolínským a regionálním základním školám, že jim pomůžeme naplnit část jejich výuky z oblasti:

- strojírenství;
- počítačový design a grafika;
- servisní technika automobilů;
- automatizace a robotika.

Zaměřili jsme se na následující parametry výuky:

- maximálně 90 minut výuky (2 vyučující hodiny);
- žák si musí něco z této výuky odnést (výrobek, diplom, certifikát);
- výuka musí být vytvořená zábavně-vzdělávací formou;
- maximálně 15 žáků na daný výukový okruh (v daný den nabízíme dva výukové okruhy, kdy třída se rozdělí na polovinu, příští návštěvu se skupiny přehodí);
- výuka musí být zajímavá, tak aby se žáci základních škol, ale i učitelé k nám vraceli a využívali těchto „Motivačních dnů“.

V současné době pro základní školy nabízíme následující výukové okruhy:

1. Výuka programu Google Sketch Up – program pro 3D modelování, který si každý může nainstalovat doma zdarma.
2. Corel Draw - počítačová grafika, kde lze vytvořit plakát, obal na CD nebo krabičku.
3. Gravírování pomocí PC – žáci se naučí jednoduchý ovládací program, který pak následně uvede do chodu gravírovací frézku, mohou si tak vytvořit například jmenovku na dveře.
4. Robotika – žáci se naučí naprogramovat jednoduchou výrobní linku.
5. Lego Mindstrom – propojení zábavné stavebnice Lego a programování.

Výsledek tohoto projektu je takový, že určití žáci základních škol k nám přicházejí a chtějí se soukromě vzdělávat dál v daném výukovém okruhu. Pokud následně uděláme průzkum z hlediska přihlášených žáků do prvních ročníků na naši školu, zjistíme, že nejvíce se hlásí ke studiu žáci z mimokolínských základních škol. Důvodem je i nižší vybavenost vesnických škol, a proto je i tento projekt pro zmiňované školy zajímavý.

Obrázek 29: Motivační den pro ZŠ. Výuka počítačové grafiky.

Již třetím rokem tento projekt děláme pro čtyři kolínské a čtyři mimokolínské základní školy (obrázek 24). Motivační dny pomáhají posilovat dobré renomé naší školy, a tak se staly i významnou součástí programu pro nábor nových studentů.

7.1.2 Pětiboj základní škol

Hledali jsme další způsob, jak více zaujmout žáky základních škola a jak jim přiblížit vybavení naší školy zábavnou formou. Vznikla tak myšlenka soutěže, ve které studenti musí projít ta nejatraktivnější místa na naší škole. Název „Pětiboj“ vznik díky pěti stanovištím rozmístěným po celé škole, na nichž je vždy zajímavá disciplína, při jejímž plnění musí žáci využít zařízení školy. Jedná se o týmovou soutěž, přičemž tým tvoří pět studentů z dané základní školy. Soutěž se skládá z následujících disciplín:

1. Autodílna – během let, co pořádáme Pětiboj základních škol, jsme zkusili dvě zajímavé disciplíny v této sekci. Jedna je na rychlost přezouvání kol na závodní motokáře. Druhá disciplína je zaměřená na rychlost nasednutí a připoutání do závodního vozu Subaru Impreza.

Obrázek 30: Soutěžní disciplína v autodílně

2. Počítače – zde jsme chtěli skloubit počítačovou hru, ale s něčím užitečným. Jako nejvhodnější se nám nakonec jevila počítačová hra s ekologickou tematikou.

Obrázek 31: Počítačová hra s ekologickou tematikou

3. Automatizace a robotika – v předmětu automatizace a robotika využívají při výuce i jezdecké simulátory. Jedná se nakonec o nejtatraktivnější disciplínu mezi dětmi.

Obrázek 32: Jezdecký simulátor

4. Tělocvična – jelikož má naše škola 3 patra, potřebovali jsme žáky zábavně „přesunout z přízemí ke střeše“. Vynikající je běh do schodů, kde v každém patře je individuální úkol (hod míčů do koše, střelba hokejkou do branky).

Obrázek 33: Jezdecký simulátor

5. Dovednostní disciplína – jsme strojařská škola, proto jsme chtěli i nějakou disciplínu zaměřenou na šikovnost a zručnost. Skvělým řešením se stala stavebnice Merkur, ze které mají žáci za úkol složit danou věc podle plánu.

Obrázek 34: Stavba ze stavebnice Merkur

Soutěž pořádáme jak pro kolínské, tak i pro mimokolínské základní školy. Tato snaha nám pomohla získat několik nových studentů pro studium na naší škole.

Důležitou součástí soutěže je odměnění všech zúčastněných studentů cenami (obrázek 30). Do této soutěže se zapojilo i město Kolín, i díky tomu získáváme potřebné finanční prostředky pro nákup cen. Ceny získají i studenti, kteří se nedostali na stupně vítězů. Jak se ukázalo, dobrou motivací je i předávání putovního poháru, který ZŠ chtějí každoročně získávat.

Obrázek 35: Jedna z motivací – dostat zajímavou cenu

7.2 Motivace žáků středních škol

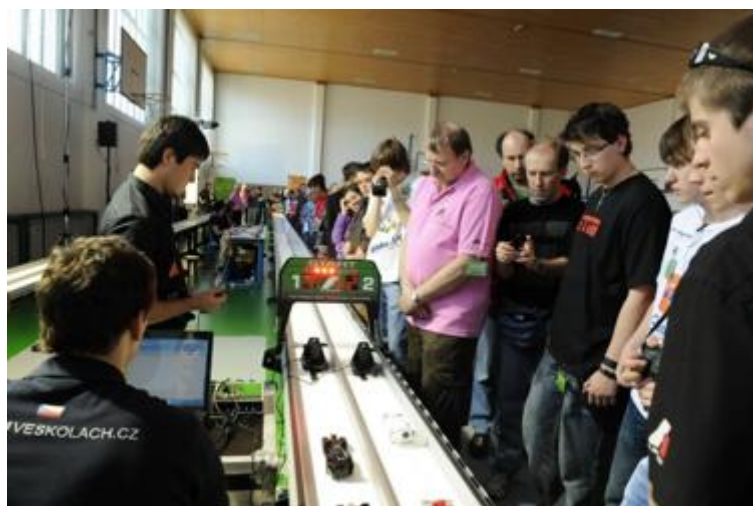
7.2.1 Formule 1 ve školách

Formule 1 ve školách je celosvětová soutěž pro studenty ve věku 15-19 let. Studenti středních škol mají za úkol sestavit tří až šestičlenný tým. Jejich úkolem je navrhnout a vyrobit model dvaceti centimetrové formule 1 podle daných pravidel, která bude poháněna bombičkou na stlačený CO₂.

Obrázek 36: Model formule na dráze

Dráha, na které se závodí, má délku 20 metrů a ty nejrychlejší modely formule ji ujedou pod 1,1 vteřiny, což odpovídá průměrné rychlosti kolem 70km/h.

Obrázek 37: Dráha

Tato soutěž není ale jen o konstrukci a výrobě vozu. Součástí je i ústní prezentace před porotou (obrázek 38). Jedná se o počítačovou prezentaci, kde jednotliví členové týmu mají

krátce porotu seznámit s tím, jak navrhovali a vyráběli vůz, dále pak, jak získávali finanční prostředky a oslovovali sponzory.

Obrázek 38: Ústní prezentace před porotou (tým Crew ze SŠ Tábor)

Poslední disciplína je u prezentačního stánku. Zde studenti musí prezentovat sebe a své partnery týmu před širokou veřejností (obrázek 39).

Obrázek 39:Prezentační stánek týmu

Celkově se studenti zdokonalí v hodně odvětví. Především v počítačové grafice, dále pak v managementu a ekonomii, dokonce i ve fyzice. Naučí se ovládat počítačem řízené stroje. Vítěz českého mistrovství se pak dostane na mistrovství světa, čímž se mu otevře i možnost zdokonalit se v angličtině.

Do této soutěže jsme se jako škola přihlásili v roce 2009. Hned v tomto prvním ročníku, který se v ČR konal, jsme nasadili tři týmy. Žáci naší školy měli o tuto soutěž velký zájem, ale až do doby, kdy zjistili, kolik tato soutěž vezme soukromého volného času. Z práce jednotlivých týmů jsem si odnesl mnoho zkušeností. Zajímavé bylo, jak studenti dokázali utvořit tým a jak se v něm chovají. Uvedu zde dva týmy, které naší školu proslavily nejvíce:

Tým 1-DALS

Tým založený v roce 2009, takřka ve stejném složení absolvoval tři ročníky. Členové týmu byli z jedné třídy. V roce 2009 začínali ve druhém ročníku, rok 2011 byl pro ně posledním, jelikož končili školu maturitou.

Obrázek 40: Tým 1-Dals v jejich posledním ročníku 2011

2009 – 5. místo semifinále, 5. místo finále, cena za nejlepší marketing

2010 – 7. místo semifinále

2011 – 3. místo semifinále, 4. místo finále

Klady týmu +

- tým byl z jedné třídy a tvořil dobrou partu;
- mimo školu se scházeli a chodili na nejrůznější kulturní akce (diskotéky);
- díky tomu, že jsou dobří kamarádi, dokázali pracovat dost týmově a po rozdělení úkolů, každý svoji práci splnil perfektně.

Zápory týmu -

- tým pracoval až na poslední chvíli, 14 dní před závody (tento fakt je stál pokaždé lepší umístění).

Tým po celé tři roky dokázal pracovat stále ve stejném složení. Úplným opakem byl tým BloodElites.

Tým BloodElites

Tým založený také v roce 2009, ale na rozdíl od týmu 1-DALS, byl pro každý ročník takřka v jiném složení. Základním kamenem týmu byl Lukáš Novák, který byl ve všech ročnících, a zároveň byl vždy manažerem týmu. Díky tomu, že tým má tvořit maximálně 6 členů týmu, během čtyř let prošlo týmem 16 studentů.

2009 – 2. místo semifinále, 7. místo finále, cena za nejlepší marketing

2010 – 1. místo semifinále, cena za nejlepší konstrukce, 4. místo finále

2011 – 2. místo semifinále, 3. místo finále

2012 – 1. místo semifinále, cena za nejlepší marketing, 1. místo finále, cena za nejlepší marketing =>postup na Mistrovství světa v Abu Dhabi, 19. Místo

Klady týmu +

- Lukáš Novák, osobnost týmu a vzor pro ostatní;
- svými myšlenkami a nápady udávali trend ve vývoji soutěže v ČR;
- tým byl složen ze studentů 1. - 4. ročníku, tím si předával zkušenosti.

Zápory týmu –

- tím, že tým byl pokaždé složen s jiných žáků, nefungoval dostatečně jako tým;
- syndrom vyhoření, ztráta respektu v posledním ročníku mezi mnou a Lukášem (problém dokončit tuto soutěž, i přes to, že jsme byli nejlepší tým v ČR. Motivací nebylo ani Abu Dhabi).

Obrázek 41: Tým BloodElites v roce 2009 (Lukáš Novák pohár)

Obrázek 42: Tým BloodElites v roce 2010 (Lukáš Novák pohár)

Obrázek 43: Tým BloodElites v roce 2011 (Lukáš Novák držící pohár)

Obrázek 44: Tým BloodElites v roce 2012 (Lukáš Novák držící stříbrný talíř)

V ČR se tato soutěž koná dvoukolově. V prvních ročnících, kdy se účastnil této soutěže velký počet škol (70 škol z celé ČR), se konalo semifinále v Čechách a zvláště na Moravě. V sezóně 2013 se účastní této soutěže pouze 15 škol. Úpadek v této soutěži je zcela jasný. K tomu, abychom mohli bojovat o stupně nejvyšší, je zapotřebí mít rozpočet 50000,- Kč na sezónu. V dnešní době je extrémní problém sehnat tyto finance. Další problém je ztráta motivace. Přihlášky do soutěže se dávají v září, v podzimním období jsou studenti jednotlivých týmů nažhaveni a přes internet se přímo předhánějí v tom, kdo vymyslí něco lepšího. Ale závody jsou až v půlce měsíce dubna, kdy je semifinále. Po Vánocích motivace extrémně upadá a jednotlivé týmy se odhlašují ze soutěže. Poslední problém této soutěže je, že finále je naplánované na období maturit. Studenti čtvrtých ročníků zjistí, že se nestačí připravovat ani na soutěž, ani na maturitu. A to vede k dalšímu úbytku týmů z této soutěže.

V roce 2012 se tým BloodElites, celkem suverénním způsobem, probjoval na mistrovství světa do Abu Dhabi. Kromě Lukáše Nováka se mi v týmu povedl ještě jeden úspěch. Díky motivačním dnům Honzu Pařeza zaujala naše škola (obrázek 45). Okamžitě jsem ho angažoval do týmu BloodElites. Jedná se o studenta, který se během jednoho roku dokázal naučit mnoho věcí, a pomohl tak týmu probjoovat se na mistrovství světa.

***Obrázek 45:** Jan Pařez odpaluje formuli českého týmu proti týmu z Kanady*

Mistrovství světa bylo však jinou ligou. Jednak náš rozpočet 150000,- (bez letenek a ubytování) nestačil na neomezené rozpočty jiných týmů. Tyto týmy si mohly dovolit přepravu vlastních, nádherně udělaných prezentačních stánků. Plakáty na stánek byly v té nejvyšší kvalitě.

V této soutěži šlo i nádherně porovnat úroveň školství v jednotlivých zemích a i samotných škol se strojírenským zaměřením. Například výuka CNC (počítačem ovládané stroje) se u nás vyučuje ve 4. ročníku (s výukou se začíná ve 3. ročníku, ale ve 4. ročníku si teprve studenti sami něco obrobí). Jenže pokud jsme se zeptali dívek z USA, Rakouska nebo týmu z Jordánska, kdy pracují na těchto strojích, odpovídaly dívky téměř jednohlasně, že využívají CNC naplno již ve druhém ročníku. Samozřejmě všichni kvalitně využívají i počítačovou grafiku.

***Obrázek 46:** Závod proti týmu z Jordánska*

Další problém našeho týmu v mistrovství světa byla angličtina. Ne že by se studenti nedomluvili, porotcům soutěže rozuměli a odpověděli, na co se ptali, ale angličtina našeho týmu proti ostatním týmům (Jižní Korea, Jordánsko, Rakousko, Keňa) byla zdaleka nejhorší. Nebyla přirozená, a v této soutěži nám to strhávalo body.

Na studenty čekal i rozhovor před televizní kamerou, samozřejmě v angličtině (obrázek 47).

Obrázek 47: Reportáž pro televizi Formula 1

Přesto tým neudělal ostudu a ve velmi nabitě konkurenci získal 19. místo z 33 týmů. Jak studenti, tak i já, jsme si přivezli mnoho zkušeností. Já především těch pedagogických zkušeností.

Obrázek 48: Skupinové foto všech týmů

7.2.2 Motorsport a tuning automobilů

Průzkum z dotazníků jasně ukazuje, že naši studenti mají velký zájem o motoristický sport. Sice 4 roky úspěšně získáváme nejcennější trofeje v soutěži Formule 1 ve školách. Přesto naše studenty tato soutěž až tolik neoslovila. Ale napadla mě jiná mimoškolní aktivita, která vychází z následujících myšlenek:

- studenti se chtějí věnovat něčemu konkrétnímu, skutečnému;
- studenti čtvrtého ročníků mají vlastní auta a zajímají se o tuning automobilů;
- sám s automobily aktivně závodím a je zapotřebí pro tyto vozy něco vyrobit či opravit.

Vznikla tak mimoškolní aktivita, ve které jsme se dostali do fáze, kdy studenti i prvního ročníku sami navrhují díly pro závodní vozy (obrázek 49).

Obrázek 49: Příprava závodního vozu Subaru Impreza na amatérskou rally

Zjistili jsme, že tato aktivita je zábavnější, lákavější, a dokonce i finančně levnější než Formule 1 ve školách. Dokonce jsme oslovováni k zakázkové výrobě závodních automobilů (obrázek 50) a tuningových doplňků. Díky tomu je tato aktivita finančně soběstačná. Vznikl ale jiný problém, s kterým jsem nepočítal. Našla se určitá skupinka nadšených žáků, kteří chtějí zůstat po škole v této autodílně a chtějí pracovat a pracovat.

***Obrázek 50:** Zakázková výroba závodního automobilu*

V tomto projektu je možnost, že student získá i nějakou finanční motivaci. Překvapilo mě, že převládá motivace „nového poznání“ víc než finanční odměna.

Závěr

V této práci se podařilo nastínit jednu z možností, která pomáhá získat nové studenty základních škol pro studium na střední škole. Jedná se o využití mimoškolních aktivit zábavnou formou prováděných na středních školách. Úskalí, která se skrývají při vytvoření těchto aktivit, jsou popsána v jednotlivých kapitolách:

- co tato aktivita přináší škole a žákům;
- možnosti financování mimoškolních aktivit;
- pomocí dotazníků se provedl průzkum na žácích základních a středních škol. Průzkum byl zaměřen na aktivity, které provádějí po škole, o jaké aktivity by měli zájem na střední škole a jaký je důvod výběru střední školy. Studie je zaměřená na Kolín a jeho okolí.

Pokud vybereme nejzajímavější závěry z průzkumu, zjistíme:

- mezi studenty ZŠ i SŠ je zájem o motorismu, a proto můžeme vytvořit aktivity týkající se této oblasti;
- stejně tomu je i pro aktivity s míčovými hrami;
- 1/3 oslovených žáků devátých tříd základní školy se ničemu nevěnuje. Je zde možnost tuto skupinu oslovit, tím že je pozveme do školy.
- i přes to, že dojezdová vzdálenost u 2/3 žáků naší školy je větší jak 10km, jsou ochotni zůstat ve škole a věnovat se nějaké aktivitě.

V posledních kapitolách jsou uvedené příklady mimoškolních aktivit na Střední průmyslové škole v Kolíně. Jedná se o aktivity, které jsou zaměřené jednak na získání žáků základních školy (Motivační den, Pětiboj základních škol), tak i na aktivity prováděné se žáky samotné školy (Formule 1 ve školách, Motorsport a tuning).

Další možnosti této práce vidím ve zkvalitnění průzkumu. Průzkum v této práci byl pilotní a spíše nastínil jen základní fakta. Průzkum by se měl zaměřit i na vlastní školu SPŠ Kolín, na to, jestli nedělají zaměstnanci nebo vedení školy špatné kroky, které vedou ke snížení prestiže školy. Určitě by byl zajímavý výzkum hodnotící všechny možnosti, které ovlivňují nábor nových žáků na SŠ (snížení počet vyučovacích hodin na minimum, snížení počtu vyučovacích hodin na úkor zvýšení počtu exkurzí a výletů, zavedení moderních výukových pomůcek, zavedení atraktivní výuky jako mimoškolní aktivitu, zvýšení počtu nejrůznějších soutěží související s oborem školy) a zhodnotit je z hlediska efektivity a náročnosti na finanční prostředky.

Literatura a internetové zdroje

Internetové zdroje:

- [1] – <http://www.euroekonom.cz/grafy-demografie-data.php?type=cesko-pocet-narozenych-deti-rok>; 29.3.2013; 18:07
- [2] - <http://clanky.vzdelani.cz/iqpark-fyzika-i-chemie-pro-skoly-vpraxi-a5232>; 4.4.2013;19:09
- [3] - <http://www.techmania.cz/>; 4.4.2013; 19:15
- [4] - http://www.gymbk.cz/verejnost/mimoskolni_aktivity.html; 4.4.2013; 19:51
- [5] - <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/loga-op-vk-esf-a-msmt>; 4.4.2013; 21:09
- [6] - http://www.ohare.cz/udalosti-v-obci/informace-ou/?show_archiv=1&pageshowing=25&more=137; 4.4.2013; 21:21

Literatura:

- [7] - Spousta, Vl: *Metody a formy výchovy ve volném čase*, Brno, 1996
- [8] - Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J.: *Pedagogika volného času. Texty pro distanční studium*, Praha, 2003
- [9] - Hofbauer, B.: *Děti, mládež a volný čas*, Praha, Portál, 2004)
- [10] - Pávková, J a kol.: *Pedagogika volného času*, Praha, Portál, 2002
- [11] - Opaschowski, H. W.: *Pädagogik der Freizeit, GrundlegungfürWissenschaftundPraxis*, BadHeilbrunn: Klinkhardt 1976
- [12] - *Státní politika vzhledem k mladé generaci v České republice*, Praha, MŠMT ČR – odbor pro mládež 1999
- [13] - Hofbauer, B.: *Děti, mládež a volný čas*, Praha, Portál, 2004, str. 24
- [14] - Pávková, J a kol.: *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*, Praha, Portál, 2008

[15] - Pávková, J a kol.: Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času, Praha, Portál, 2008, str. 18

[16] - Pávková, J a kol.: Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času, Praha, Portál, 2008, str. 23

[17] - Středisko pro volný čas dětí a mládeže, Soubor metodických textů, Praha, MŠMT ČR, 1998, str. 13

Přílohy:

DOTAZNÍK

Tento dotazník poslouží k vytvoření nových aktivit na SPŠS a JŠ Kolín. Prosím, věnujte chvíli k vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je zcela anonymní.

1. Pohlaví
 - Chlapec
 - Dívka
2. Jaký školu navštěvujete?
 - Základní školu
 - Střední školu
 - Gymnázium
 - Strojírenství
 - Stavebnictví
 - Zdravotnická škola
 - Ekonomicky a podnikatelsky zaměřená škola
3. Bydlíte v Kolíně, nebo dojíždíte?
 - Kolín
 - Dojezd do 10km
 - Dojezd do 20km
 - Dojezd do 50km

4. Věnujete se nějakým aktivitám po škole?

Atletika	Tanec
Gymnastika	Zpěv
Motoristický sport	Hudební nástroj
Míčové hry	Divadlo
Bruslení a hokej	Cizí jazyk
Street	Junák, Scout
Ničemu se nevěnuji	

5. Měli byste zájem o nějaké aktivity v rámci naší školy? (v rámci vyučovacích hodin)
6. Měli byste zájem o nějaké aktivity v rámci naší školy? (mimo vyučovací hodiny)
7. O jakou školu máte zájem? (jen studenti ZŠ)
8. Proč jste si vybrali danou střední školu? (studenti SŠ a JŠ)
9. Naše škola nabízí následující aktivity po škole? O které byste měli zájem?
 - Motoristický sport
 - Počítačový design
 - Počítačové obrábění
 - Jiné
10. V jaké obci bydlíte?